

Portal Województwa Lubuskiego

Lubuskie - mamy 15 lat!

Kategoria - Archiwum

Data publikacji -20 listopada 2013 godz. 08:58

Dokładnie 20 listopada, 15 lat temu został podpisany akt założycielski województwa lubuskiego. Został on wręczony pierwszemu marszałkowi podczas uroczystego spotkania w Pałacu Belwederskim. Oryginał dokumentu można oglądać w sali kolumnowej urzędu marszałkowskiego. Województwo rodziło się przez cały 1998 r., by oficjalnie zaistnieć 1 stycznia 1999 r., jako wynik reformy administracyjnej rządu Jerzego Buzka. Nie byłoby wspólnego regionu, gdyby nie porozumienie ponad podziałami i wola mieszkańców, którzy 15 lat temu pierwszy raz dali wyraz swojej lubuskiej tożsamości.

Rok 1998 był przełomowy dla historii Zachodniej Polski. Jeszcze na początku 1998 r. wszystko wskazywało na to, że Lubuskiego nie będzie. Rząd forsował koncepcję podziału kraju na 12 dużych województw. Ziemie Zachodnie miały być podzielone, jak to określił jeden z autorów reformy administracyjnej, zmarły niedawno prof. Michał Kulesza, w układzie poziomym. Czyli województwo gorzowskie plus powiaty świebodziński i wolsztyński byłyby w Zachodniopomorskiem i w Wielkopolsce, a województwo zielonogórskie od Gubina i Krosna Odrzańskie po Żagań i Głogów – byłyby na Dolnym Śląsku. Gdyby wcielić w życie ten podział, to Gorzowianie do stolicy województwa – Poznania - mieliby 129 km., mieszkańcy Słubic już ok. 180 km. Zielonogórzanie do stolicy Dolnego Śląska - Wrocławia - mieliby 157 km, a mieszkańcy Gubina ponad 200 km.

Argumenty za takim podziałem, jak wyjaśniał prof. Kulesza, miały być natury historycznej, bo dzięki temu „znikłyby wreszcie granice województw z 1939 r. a nawet granice zaborcze”. Rząd nie brał niestety pod uwagę tego, że od 1939 r. wiele się zmieniło na Ziemiach Zachodnich, że mieszkali tu zupełnie nowi obywatele

przybyli nie tylko z Wielkopolski czy Dolnego Śląska, ale także przesiedlani całymi wielopokoleniowymi rodzinami z Kresów Wschodnich. Przez 60 powojennych lat zdążyli już stać się odrębną i zintegrowaną społecznością, a także potrafili zjednoczyć się w obronie swojej tożsamości.

Dla polskiej racji stanu

Od koncepcji 12 województw bez Lubuskiego, rząd długo nie chciał odstąpić. Ugiął się dopiero pod presją porozumienia zielonogórskich i gorzowskich polityków, które zaczęło się 10 lutego 1998 r. w Międzyrzeczu, a zaowocowało petycją do premiera Jerzego Buzka podpisaną w Paradyżu 13 marca 1998 r. W kawiarni seminarium duchownego spotkali się parlamentarzyści z województw gorzowskiego i zielonogórskiego. W liście do premiera czytamy m.in.: „Dla polskiej racji stanu uważamy za konieczne utworzenie wspólnego województwa lubuskiego. (...) Uzgodniliśmy, że dwa miasta - Gorzów i Zielona Góra powinny być stolicami województwa lubuskiego. Proponujemy, by siedzibą wojewody był Gorzów, a siedzibą sejmiku samorządowego - Zielona Góra”.

Ówczesny rząd cały czas podkreślał, że poszedł po władzę, by oddać ją ludziom. Dlatego nie mógł zignorować inicjatywy mieszkańców Ziemi Lubuskiej, którym udało się zebrać ponad 110 tysięcy podpisów pod obywatelskim projektem ustawy w sprawie powołania województwa lubuskiego. To był sukces. A jego efektem było Lubuskie, obejmujące 5,5 proc. powierzchni kraju, milion mieszkańców, dwie stolice, 13 powiatów, 83 gminy.

Budujący początek

Inicjatywa powstania regionu Lubuskiego była oddolna, wynikała ze wspólnej potrzeby, wspólnego interesu i wspólnej tożsamości. 1 stycznia 1999 r. powstało Lubuskie ze stolicami w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze. Wkrótce potem Polska zaczęła absorbować coraz większe unijne fundusze przedakcesyjne, potem wstąpiła do Unii Europejskiej i uruchomiono wielkie pieniądze na infrastrukturę. Lwia część tych funduszy trafiała do gmin i do firm za pośrednictwem samorządnych województw. Gdyby, więc Lubuskie nie powstało, inaczej wyglądałyby dziś oba miasta stołeczne, inaczej wyglądałyby miasta powiatowe, gdzie indziej biegłyby trasy ekspresowe i nowe drogi wojewódzkie, inne byłyby lubuskie wsie. Ich rozwój byłby projektowany z perspektywy poznańskich i wrocławskich biurowców.

Odważna decyzja sprzed lat

Z perspektywy 15 lat widać, że powstanie 16 a nie 12 województw, było dobrą decyzją. Nawet jeśli uwidocznił się podział na mocniejsze i słabsze regiony, to jednak większa ilość regionów oznacza wzrost konkurencyjności między nimi i zmniejszenie polaryzacji w skali kraju. Mniejsza liczba regionów wcale nie zniwelowałaby biedy i wykluczenia obszarów peryferyjnych. W ramach dużych regionów bieda lokowałaby się na ich peryferiach, a wielkie aglomeracje wysysałyby potencjał intelektualny i kumulowałyby wokół siebie infrastrukturę.

Oczywiście, w dzisiejszych czasach nie wszystko zależy od administracji państwowej

czy samorządowej. Wiele zależy od decyzji biznesowych firm, działających w warunkach wolnego rynku. Te zaś od kilku lat prowadzą politykę konsolidacji i centralizacji swoich struktur, wyprowadzają zarządy firm i wyższy management z mniejszych ośrodków do większych. Tym bardziej na polityczne decyzje sprzed 15 lat o powołaniu samorządowych województw z siedzibami w mniejszych miastach, trzeba spojrzeć, jako na historyczne i odważne, podyktowane dobrem lokalnej społeczności. Warto je dziś docenić i z tej okazji świętować.

JAK POWSTAWAŁO WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

5 stycznia 1998 r. - parlamentarzyści AWS spotykają się w Mierkach koło Olsztyna, by omówić nową mapę województw. Opowiadają się za podziałem kraju na 12 do 17 samorządowo-rządowych województw.

6 stycznia 1998 r. - wojewoda zielonogórski Marian Miłek powołuje tzw. zespół ds. argumentów, który ma przygotować dokument uzasadniający pozostawienie na mapie województwo zielonogórskie. W tym samym czasie Gorzowskie Stowarzyszenie Regionalne broni koncepcji 25 województw z zachowaniem województwa gorzowskiego.

10 lutego 1998 r. - w ratuszu w Międzyrzeczu zbiera się 17 reprezentantów województwa gorzowskiego i 14 przedstawicieli województwa zielonogórskiego oraz wysłannik Kancelarii Prezydenta. Tam po raz pierwszy pada propozycja, by siedzibą wojewody był Gorzów, a sejmiku Zielona Góra.

4 marca 1998 r. - zawiązuje się Stowarzyszenie na Rzecz Promocji i Powołania Województwa Lubuskiego ze Stanisławą Czeredą na czele. Liczy ono 167 członków.

13 marca 1998 r. - ugoda zielonogórsko-gorzowska w Paradyżu. Parlamentarzyści podpisują list do premiera Jerzego Buzka, z postulatem powołania województwa lubuskiego.

13-21 maja 1998 r. - cyklposiedzeń sejmowej komisji administracji i spraw wewnętrznych oraz sejmowej komisji samorządu terytorialnego i polityki regionalnej na temat podziału administracyjnego kraju, w których biorą udział m.in. zielonogórcy parlamentarzyści: SLD Andrzej Brachmański i Unii Wolności Czesław Fiedorowicz, ówczesny prezydent Zielonej Góry Henryk Masternak i przedstawiciel Gorzowskiego Stowarzyszenia Regionalnego Roman Gawroniak. Aktywni są też pozostali ówcześni parlamentarzyści. Wszyscy mówią jednym głosem: - Chcemy wspólnego regionu Lubuskiego.

2 czerwca 1998 r. - członkowie Stowarzyszenia zbierają 110 tys. podpisów pod obywatelskim projektem ustawy w sprawie utworzenia województwa lubuskiego. To pierwszy taki projekt w wolnej Polsce.

1 lipca 1998 r. - Sejm uchwała nowy podział administracyjny kraju w wersji przewidującej podział na 15 województw (co nastąpiło na skutek uwzględnienia

poprawek Senatu). Ale już 2 lipca – Prezydent RP odmawia podpisania ustawy i kieruje ją do Sejmu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie, ponieważ „ustawa pomija – wbrew opinii społeczności lokalnych – region Staropolski oraz region Pomorza Środkowego”.

16 lipca 1998 r. – Sejm przedstawia i uchwała poselski projekt przewidujący podział na 16 województw

27 lipca 1998 r. – prezydent podpisuje ustawę o trójszczeblowym podziale administracyjnym kraju, wraz z mapą 16 województw, uwzględniającą Lubuskie.

13 października 1998 r. – Sejm uchwała ustawę wprowadzającą przepisy wykonawcze reformujące administrację publiczną.

1 stycznia 1999 r. – nowy podział administracyjny, wraz z województwem lubuskim wchodzi w życie.

Załączona fotografia przedstawia Akt Założycielski Województwa Lubuskiego, wręczony pierwszemu Marszałkowi Województwa Lubuskiego w Pałacu Belwederskim 20 listopada 1998 r. Oryginał tego dokumentu można oglądać w Sali Kolumnowej Urzędu Marszałkowskiego.